

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 16 юни 2023 г.

Брутен вътрешен продукт

През първото тримесечие на 2023 г. растежът на БВП бе 2.1% с положителен принос от нетния износ. Растежът на износа на стоки и услуги достигна 2.1%, докато вносът намалю с 0.5%. Растежът на потреблението на домакинствата се забави до 1.5% в съответствие с по-слабото увеличение на реалния разполагаем доход на домакинствата*. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 5.4%, като основен принос имаха машини и оборудване. В същото време изменението на запасите имаше отрицателен принос за растежа на БВП от 2.1 пр.п.

Растежът на БДС бе 2.3% и се дължеше на услугите. С най-голям принос за растежа бе секторът *търговия; транспорт; хотелиерство и ресторантьорство*, последвани от *създаване и разпространение на информация*. БДС в строителството нарасна с 5%.

* Разполагаемият доход на домакинствата представлява сума от компенсацията на наетите, смесен доход, получени трансфери (пенсии, помощи, доход от чужбина), като са извадени текущите данъци върху дохода и имуществото и платените осигурителни вноски. Разполагаемият доход на домакинствата по постоянни цени е получен от този по текущи цени, коригиран с дефлатора на потреблението на домакинствата.

Краткосрочна бизнес статистика

През април краткосрочните индикатори регистрираха спад. Промисленото производство се понижи с 14% спрямо съответния месец на 2022 г. Производството на *енергийни* и на *хранителни продукти* продължи да бъде водещо за спада, но в сравнение с предходния месец се увеличи отрицателния принос на производството на *облекла* и на *неметални продукти*. Бе отчетен спад и при производството на *метални изделия*, което беше сред водещите за растежа през последната година. Оборътът в промишлеността намалю с 18.6%, като спадът при оборота от износ се задълбочи. Индексът на строителната продукция се понижи с 5.1%. Оборътът в търговията на дребно спадна с 2.7% поради намаление на търговията на дребно с *нехранителни стоки*.

През май показателите за бизнес климата и потребителското доверие се подобриха. Мениджърите във всички сектори оцениха текущото бизнес състояние на предприятията като по-благоприятно. Анкетирания в строителството бяха оптимистични за строителната активност през следващите три месеца. По-положителни бяха и очакванията за обема на продажбите в търговията на дребно.

вията на дребно. Повишението на доверието на потребителите се дължеше на подобренията им оценки за финансовото състояние на техните домакинства.

Пазар на труда

През първото тримесечие на 2023 г. заетостта в българската икономика регистрира висок годишен ръст, който бе наблюдаван във всички икономически сектори с изключение на селското стопанство. Броят на заетите през първите три месеца на годината бе 3 428 хил. д. и се увеличи с 1.8% спрямо същия период на 2022 г. Традиционно с основен принос за ръста на показателя бе увеличението на заетостта в услугите (с ръст от 2.9% на годишна база), но също така бе наблюдавано и съществено ускорение на ръста на заетостта в строителството (4.0%). За второ поредно тримесечие бе наблюдавано и увеличение на годишна база в промишлеността, макар и все още сравнително ниско (0.6%).

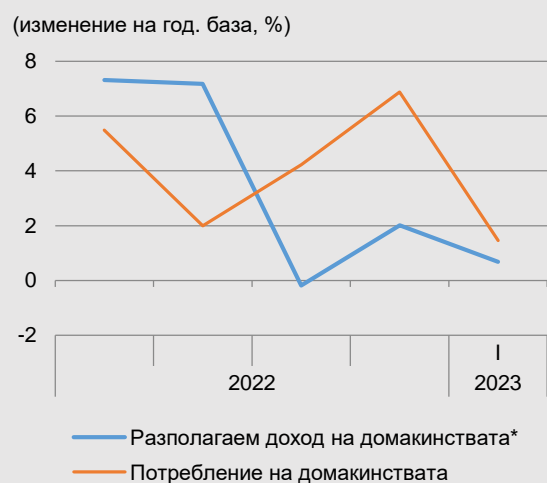
Производителност на труда

През първото тримесечие на 2022 г., реалният растеж на производителността на труда се забави до 0.3% на годишна база. Текущото развитие от-

разяваше низходящата динамика в сектор индустрия без строителство. Въпреки това, преработващата промишленост продължи да нарасва (4.1% на годишна база), дори след постигането на рекордно висок ръст на производителността през 2022 г. Растежите на производителността в строителството и услугите също останаха на положителна територия, съответно 0.9% и 2.2%, придружени от значително увеличение на броя на заетите в тях.

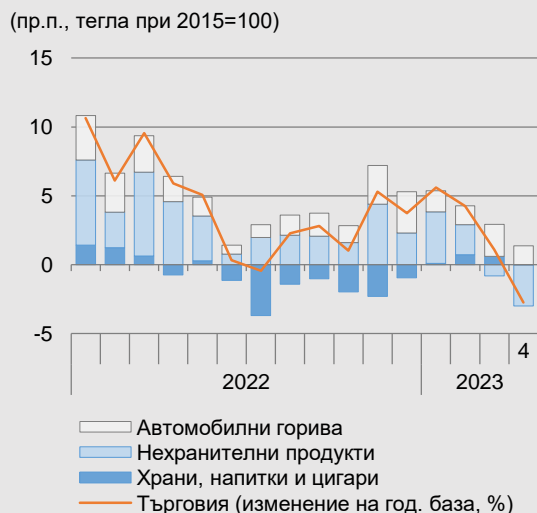
През разглеждания период компенсацията на един нает се повиши номинално с 14% на годишна база, като ръстът бе по-нисък в сравнение с този от 20.8%, регистриран през четвъртото тримесечие на 2022 г. Отчетеният растеж в услугите бе близък до средния за страната (14.8%). В индустрията показателят се повиши с 12.8%, което обаче бе два пъти по-ниско в сравнение с наблюдавания темп през 2022 г. Текущата динамика на компенсацията на един нает и производителността на труда продължи да води до двуцифрено увеличение на номиналните разходи за труд на единица продукция (13.6%), макар че то бе по-ниско в сравнение с отчетените стойности на показателя от второто тримесечие на 2022 г. За разлика от номиналните, реалните разходи за труд на единица про-

Граф. 1 Потребление и доход

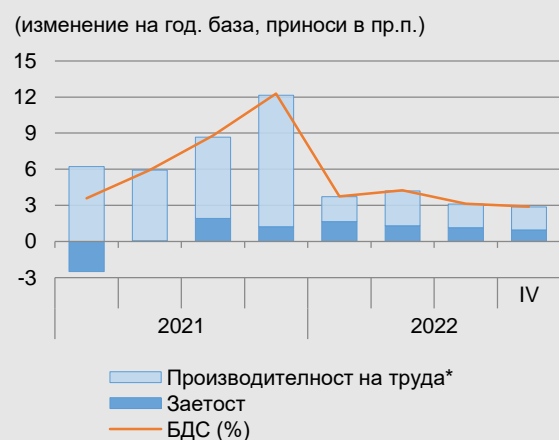
Източник: НСИ, собствени изчисления

Граф. 2 Приноси към търговията на дребно (пр.п., тегла при 2015=100)

Източник: НСИ

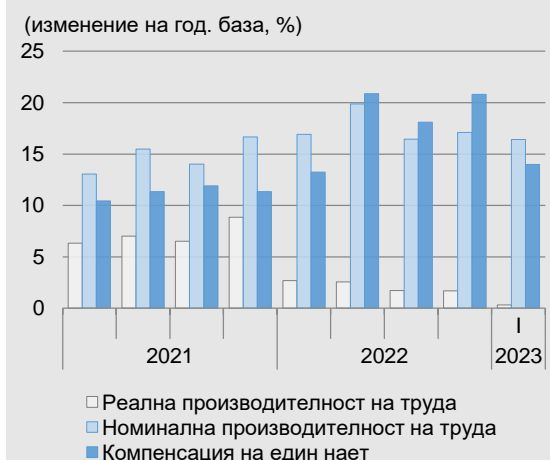
Граф. 3 Растеж на БДС по фактори на труд

* От БДС не е изваден условно начисленият наем на лицата, живеещи в собствени жилища.

Източник: НСИ

Граф. 4 Динамика на производителността на труда и компенсацията на един нает

Източник: НСИ, собствени изчисления

дукция се понижиха с 2.1%, поради силния ръст на брутната добавена стойност в номинално изражение.

Инфлация

През май потребителските цени, измерени чрез ХИПЦ, се понижиха с 0.2% спрямо предходния месец. Енергийните стоки имаха най-съществен принос за понижението на общия индекс (-0.26 пр.п.), като цените на транспортните горива и централно газоснабдяване спаднаха съответно с 3.8% и 15.9% за месеца, следвайки низходящата ценова динамика на суровия петрол и природния газ на международните пазари. Цените на услугите също се понижиха през месеца, като пакетните почивки и услугите по настаняване поевтиняха средно с 5.2% спрямо април и добавиха -0.25 пр.п. към отрицателния принос на енергийните стоки. Техният отрицателен принос беше частично компенсиран от повишението на цените на храните и неенергийните промишлени стоки, и при двата компонента с 0.4%.

Годишният темп на инфлация продължи да се забавя до 8.6% през май, след като спадът на цените на енергията се задълбочи до 5.7% на годишна база, а нарастването на цените на всички останали компоненти на ХИПЦ продължи да се забавя. Базисната инфлация също се понижи с 1 пр.п. спрямо предходния месец до 9.7% на годишна база през май.

Външен сектор

През първото тримесечие на 2023 г. дефицитът по текущата сметка намаля до 0.4% от прогнозирания БВП спрямо 0.9% преди година, отразявайки по-малко отрицателното търговско салдо. През март растежът на износа на стоки (3.3% на годишна база) продължи да изпреварва нарастването на вноса (1.3%). Темповете се забавиха значително спрямо месец по-рано, отразявайки по-ниските търгувани количества и низходящата динамика на международните цени. По отношение на услугите, както приходите от пътувания, така и броят на посещенията на чужденци надминаха нивата отпреди пандемията през месеците от съответния период. Първичният доход остана почти без промяна както през март, така и през тримесечието. Потоците по вторичен доход намаляха на годишна база от началото на годината, но балансът за периода остана близък до миналогодишната стойност.

Брутният външен дълг възлезе на 48% от прогнозния БВП в края на първото тримесечие, като нарасна на месечна и годишна база. И двете промени бяха отражение на по-високото вътрешнофирмено кредитиране и нарастването на държаните от банките валута и чуждестранни депозити.

Финансов сектор

Кредитът за частния сектор нарасна с 11.9% на годишна база в края на април, като темпът му на растеж остана без промяна спрямо предходния месец. Запазване на темпа на увеличение

имаше и при кредитите за нефинансови предприятия (НФП), където той остана на ниво 7.9% за втори месец. Корпоративният овърдрафт продължи да се забавя – 10.8% ръст при 12.3% в края на март. Това беше компенсирано от ускорение в нарастването на редовните кредити, които отчетоха годишен ръст от 8.7% при 6.9% месец по-рано. Кредитите за домакинства понижиха леко темпа си и от 14.6% в края на март той достигна 14.3% в края на април. По-слабото увеличение се дължеше на забавянето на растежа както на потребителските (до 11.7%), така и на жилищните кредити (до 17.6%). Кредитите за финансови предприятия продължиха силното си нарастване от началото на годината и в края на април се увеличиха на годишна база с 27.3%.

Среднопретеглените лихвени проценти по кредитите за НФП и по потребителските кредити се повишиха през април с 23 и 26 б.т. съответно до 4.48% и 8.46%. В същото време средната лихва по жилищните кредити се понижи с 8 б.т. до 2.58%. Месечните обеми на новите кредити намаляха и в трите пазарни сегмента спрямо предходния месец. Среднопретегленият лихвен процент по срочните депозити продължи да нараства – с 14 б.т. през април, и достигна 1.36%.

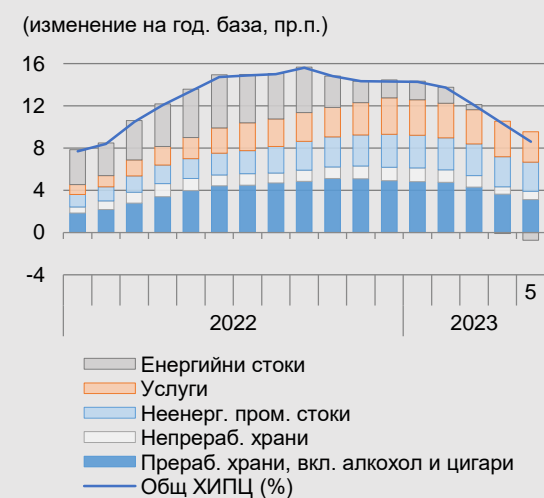
Фискален сектор

Бюджетният дефицит по консолидираната фискална програма се увеличи до 1.1 млрд. лв. или 0.6% от прогнозния БВП към края на април. Растежът на разходите продължи да изпреварва нарастването на приходите,

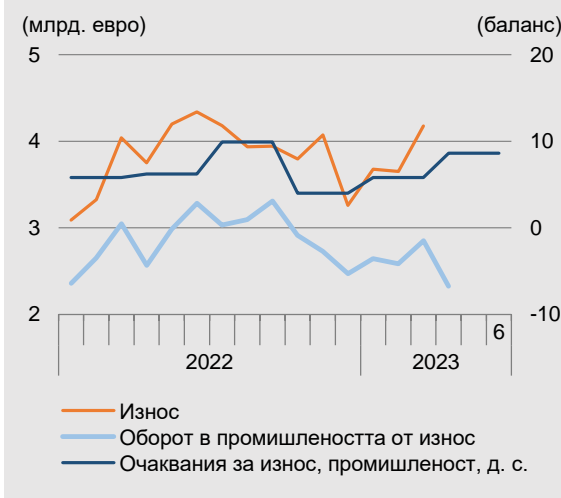
но и двата темпа се забавиха спрямо предходния месец. По отношение на приходите, основен принос за по-високите постъпления имаха данъчните приходи и по-специално социални и здравноосигурителни вноски, с нарастване от 17.9% на годишна база. Последните бяха повлияни от нарастването на заплатите и заетостта. Силен положителен ефект имаше и групата други данъци, в която се отразяват целевите вноски от търговците и разпределителите на електроенергия. Нарастването при преките данъци с 15.8% на годишна база се дължеше основно на приходите от данък върху доходите на физическите лица. Приходите от косвени данъци се увеличиха незначително с 2.2% на годишна база, при понижението на приходи от ДДС с 2.8%. Последното се дължи на по-ниските постъпления от ДДС от внос, отразяващи понижението в цени и в търгувани количества, и в непроменените постъпления от ДДС при сделки в страната, поради нарастване с 18.3% на възстановения ДДС на износители. Общите разходи нараснаха с 23.9% спрямо април 2022 г., движени от социални плащания и плащания за персонал и издръжка. Субсидиите и капиталовите разходи се повишиха съответно с 36.9 и 34.6%.

Държавният (вкл. държавногарантираният) дълг в края на април бе 21.8% от БВП, като остана практически без промяна спрямо предходния месец. В сравнение с година по-рано, повишението бе отчетено както във вътрешната, така и във външната задлъжнялост, като общият дълг се повиши с 19.7%.

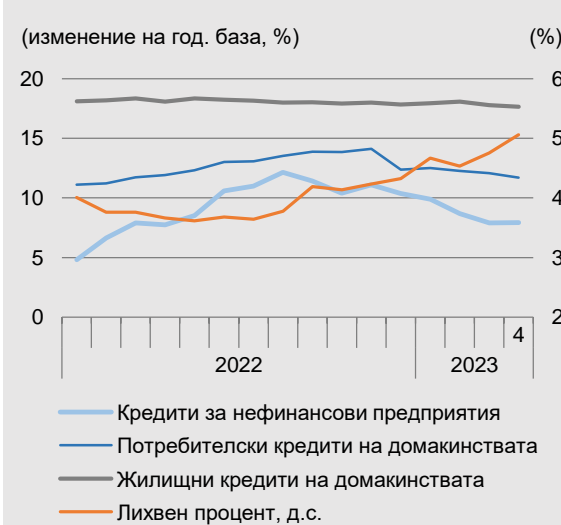
Граф. 5 Приноси по основни компоненти на ХИПЦ

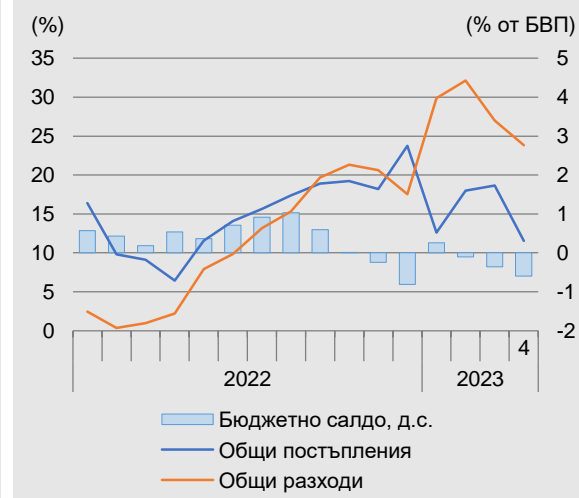
Граф. 6 Износ на стоки, оборот от износ и очаквания

Граф. 7 Кредит към частния сектор

Граф. 8 Приходи, разходи и бюджетно салдо по КФП

Основни икономически показатели

Файл с подробни данни в .xlsx формат може да свалите [тук](#).

ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	мерна единица *	ГОДИШНИ ДАННИ			ТРИМЕСЕЧНИ ДАННИ					МЕСЕЧНИ ДАННИ												
		2020	2021	2022	I'22	II'22	III'22	IV'22	I'23	05'22	06'22	07'22	08'22	09'22	10'22	11'22	12'22	01'23	02'23	03'23	04'23	05'23
—БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ¹																						
БВП	растеж, %	-4.0	7.6	3.4	4.4	3.9	2.9	2.6	2.1													
Потребление	растеж, %	1.4	6.7	5.2	5.8	4.5	4.0	6.3	1.2													
Бруто образуване в основен капитал	растеж, %	0.6	-8.3	-4.3	-7.4	-11.0	-3.3	2.4	5.4													
Износ	растеж, %	-10.4	11.0	8.3	4.8	8.9	9.7	9.4	2.3													
Внос	растеж, %	-4.3	10.9	10.5	12.3	12.3	9.2	8.5	-1.5													
Селско стопанство	растеж, %	-3.3	28.8	-0.8	2.7	1.1	-2.4	-0.4	1.3													
Индустрия без строителство	растеж, %	-9.5	5.4	14.4	17.4	19.8	18.2	3.9	-2.0													
Строителство	растеж, %	-1.0	-17.1	-4.5	-4.2	-12.1	-17.7	36.7	5.0													
Услуги	растеж, %	-2.6	9.3	1.1	0.1	0.9	0.8	2.0	3.6													
Корективи	растеж, %	-3.7	5.3	2.8	8.8	1.7	1.3	0.1	1.4													
—КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА²																						
Промислено производство	растеж, %	-5.9	9.8	12.7	17.2	17.3	14.1	3.5	-4.7	22.7	16.9	15.1	17.4	10.0	4.8	4.3	1.4	-1.4	-2.7	-9.2	-14.0	
Оборот в промишлеността	растеж, %	-7.3	32.4	56.8	62.0	68.5	78.7	26.4	-3.8	82.2	76.0	68.7	90.5	77.1	32.3	24.7	22.9	6.4	3.5	-17.7	-18.6	
Оборот в промишлеността на вътрешния пазар	растеж, %	-6.1	39.2	63.1	76.6	79.4	92.8	21.9	-6.6	91.8	85.1	78.4	109.3	90.6	22.6	22.8	20.6	3.6	3.7	-22.5	-21.8	
Оборот в промишлеността за износ	растеж, %	-8.9	23.2	47.0	42.6	54.4	56.3	35.1	0.7	70.3	63.8	54.2	59.9	55.1	49.9	28.4	27.9	11.2	3.1	-9.5	-13.3	
Оборот в търговията на дребно	растеж, %	2.2	10.4	4.1	8.8	3.7	1.5	3.4	3.6	5.1	0.3	-0.4	2.3	2.8	1.0	5.3	3.7	5.6	4.3	1.1	-2.7	
Строителна продукция	растеж, %	-5.4	2.6	0.5	3.1	0.7	-0.7	-1.0	0.0	11.8	-0.1	-3.7	2.8	-1.4	1.8	1.4	-6.6	2.6	-3.1	0.5	-5.1	
Общ бизнес климат	баланс	9.0	17.5	17.8	17.0	18.5	17.6	17.9	21.1	17.8	19.2	19.6	16.2	17.0	15.3	18.8	19.8	20.1	21.5	21.5	22.2	26.2
Промисленост	баланс	11.9	19.1	19.0	18.1	18.9	19.8	19.1	22.6	18.1	19.8	21.9	18.5	19.0	17.7	18.5	21.0	22.0	23.3	22.5	24.8	26.7
Търговия на дребно	баланс	18.2	27.1	26.1	25.0	29.7	25.2	24.7	29.8	28.6	29.6	30.3	21.3	23.9	18.7	27.4	28.1	30.0	30.3	29.0	29.1	33.8
Строителство	баланс	15.0	19.9	14.2	18.6	14.2	11.0	13.1	15.1	12.3	14.4	11.5	11.3	10.2	11.6	13.8	13.9	13.1	14.1	18.1	17.3	25.7
Услуги	баланс	-12.1	2.2	10.5	5.3	10.7	12.1	13.7	15.3	12.1	12.4	12.2	11.2	12.8	10.5	15.8	14.7	13.6	16.7	15.5	15.0	18.2
Доверие на потребителите	баланс	-28.8	-22.8	-27.4	-23.2	-30.3	-28.6	-27.4	-27.4	-32.2	-29.4	-26.9	-28.2	-30.6	-28.1	-27.8	-26.4	-29.7	-27.0	-25.6	-22.6	-22.1
—ПАЗАР НА ТРУДА																						
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	55.5	55.3	56.6	54.3	56.3	57.5	57.0	55.6													
Коефициент на заетост (15+)	%	52.7	52.3	54.1	52.7	53.7	55.4	54.8	53.1													
Заетост (СНС)	растеж, %	-2.3	0.2	1.3	1.6	1.3	1.2	1.0	1.8													
Безработица (НРС) (15+)	%	5.1	5.3	4.3	4.8	4.6	3.7	3.9	4.4	4.8	4.3	3.9	3.6	3.5	3.7	3.8	4.1	4.4	4.4	4.4	4.3	
Безработица (АЗ)	%	9.7	12.3	12.8	9.8	13.4	14.7	16.6	17.3	11.6	13.6	14.2	14.0	15.8	16.3	17.2	16.2	18.0	17.7	16.3		
Номинална работна заплата	растеж, %	8.4	9.2	-0.2	0.8	0.0	-0.5	1.8	3.4	-1.6	-1.0	-0.6	-0.9	0.2	1.3	2.6	1.6	3.2	3.5	3.7		
Реална работна заплата ³	растеж, %	-1.7	7.4	2.1	2.7	2.6	1.7	1.7	0.3													
Производителност на труда (БВП на зает)	растеж, %	4.5	-3.3	0.8	-3.2	0.8	1.4	3.2	-2.1													
Реални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	9.0	3.6	16.0	10.3	17.9	16.1	18.8	13.6													
Номинални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	55.5	55.3	56.6	54.3	56.3	57.5	57.0	55.6													
—ИНФЛАЦИЯ																						
Индекс на потребителските цени	растеж, %	1.7	3.3	15.3	10.5	15.6	17.9	17.1	15.6	15.6	16.9	17.3	17.7	18.7	17.6	16.9	16.9	16.7	16.0	14.0	11.6	10.1
Хармонизиран индекс на потребителски цени	растеж, %	1.2	2.8	13.0	8.9	13.4	15.2	14.5	13.4	13.4	14.8	14.9	15.0	15.6	14.8	14.3	14.3	14.3	13.7	12.1	10.3	8.6
Цени на производител на вътрешния пазар	растеж, %	-0.2	14.9	48.4	42.5	48.9	67.4	35.8	10.3	47.7	49.3	56.0	68.2	78.1	55.4	25.3	28.5	19.1	9.7	2.5	-4.7	
Цени на производител на международния пазар	растеж, %	-4.5	16.0	21.2	20.3	26.5	22.5	15.8	6.9	24.0	29.6	22.2	22.4	23.0	19.6	14.2	13.8	12.6	7.3	1.2	-1.5	
Индекс на цените на жилищата	растеж, %	4.6	8.7	13.8	11.5	14.6	15.6	13.4														
Индекс на разходите в строителството	растеж, %	2.3	11.0	52.7	24.1	56.7	67.8	62.3	52.8													
—КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА (с натрупване)																						
Приходи и помощи	млн. лв.	44 318	52 369	64 789	12 384	28 248	44 997	64 789		22 849	28 247	33 834	39 305	44 998	50 240	56 466	64 765	4 866	9 451	14 692	19 842	
Общо разходи	млн. лв.	47 851	56 253	66 112	12 089	27 072	44 011	66 112		22 244	27 068	32 315	37 603	44 008	50 235	56 864	66 113	4 395	9 642	15 354	20 939	
Вноски в бюджета на ЕС	млн. лв.	1 295	1 681	1 705	402	813	1 237	1 705		672	813	952	1 094	1 237	1 355	1 678	1 705	112	284	455	585	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-3 533	-3 885	-1 323	295	1 176	986	-1 323		605	1 180	1 519	1 701	989	5	-398	-1 347	471	-191	-662	-1 097	
	% от БВП	-2.9	-2.8	-0.8	0.2	0.7	0.6	-0.8		0.4	0.7	0.9	1.0	0.6	0.0	-0.2	-0.8	0.3	-0.1	-0.4	-0.6	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	29 248	33 157	37 812	31 672	32 121	36 558	37 812		32 374	32 121	31 821	31 804	36 558	37 027	36 952	37 812	40 760	40 751	38 497	38 485	
	% от БВП	24.3	23.9	22.9	19.2	19.4	22.1	22.9		19.6	19.4	19.2	19.2	22.1	22.4	22.3	22.9	22.1	22.1	20.9	20.9	
Фискален резерв	млн. лв.	8 645	10 750	13 417	7 459	9 498	13 175	13 417		9 366	9 498	9 834	9 134	13 175	12 938	12 824	13 417	16 426	15 495	12 602	11 951	
	% от БВП	7.2	7.7	8.1	4.5	5.7	8.0	8.1		5.7	5.7	5.9	5.5	8.0	7.8	7.8	8.1	8.9	8.4	6.8	6.5	

